

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

4. februar 2016
16/00345-4

Kommissionens meddelelse om det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2016, KOM(2015) 686

Notatet sendes tillige til Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg.

1. Resumé

Kommissionen har den 12. januar 2016 offentliggjort en meddelelse om det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2016. Kommissionen er forpligtet til årligt at vedtage et arbejdsprogram med strategiske prioriteter for hvilke europæiske standarder, der skal igangsættes det pågældende år for at understøtte europæisk lovgivning og politik.

Hovedprioriteterne i 2016 er standarder for IT og service samt en række områder, der understøtter Kommissionens centrale politiske prioriteter: Et forbundet digitalt indre marked, en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende politik for klimaforandringer og et stærkere og mere fair indre marked med et styrket industrigrundlag.

Standarderne udarbejdes efter anmodning fra Kommissionen af de europæiske standardiseringsorganisationer med frivillig deltagelse af markedets parter og med bred inddragelse af relevante interessenter. Det kan være af stor betydning for interessenter, hvordan standarderne udformes, da standarderne efterfølgende kan understøtte europæisk lovgivning.

2. Baggrund

Kommissionen har den 12. januar 2016 offentliggjort en meddelelse om det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering, KOM(2015) 686. Kommissionen er i standardiseringsforordningen forpligtet til at vedtage et årligt arbejdsprogram. Arbejdsprogrammet opstiller de strategiske prioriteter for europæisk standardisering for 2016 og vedrører bl.a. udarbejdelse af standarder inden for IT og service samt områder, der understøtter Kommissionens prioriteter: Et forbundet digitalt indre marked, en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende politik for klimaforandringer og et stærkere og mere fair indre marked med et styrket industrigrundlag.

Når ny EU-lovgivning gennemføres, kan man nøjes med at fastlægge de essentielle krav i lovgivningen og henvide til standarder for at fastlægge de tekniske krav, der giver formodning om, at lovgivningen er opfyldt. Det kan fx være en målemetode. Herved sikrer man, at de tekniske krav er udviklet i dialog med markedsaktørerne, og at de er ens på tværs af EU. Denne lovgivningsmetode kaldes Ny Metode. Brug af standarder giver en formodning om, at de produkter og tjenesteydelser, der bringes i omsætning på det indre marked, opfylder kravene i den bagvedliggende EU-retsakt (men er ikke en garanti).

De europæiske standardiseringsorganisationer står for den praktiske udarbejdelse af standarderne i samarbejde med erhvervslivet og andre relevante interessenter. Dansk Standard hjælper de danske interessenter med at deltage i at udarbejde nye europæiske standarder.

Kommissionen har vedtaget arbejdsprogrammet for europæisk standardisering efter en bred høring af relevante interessenter, herunder de europæiske standardiseringsorganisationer og interesseorganisationer samt medlemsstater. Danske interessenter blev hørt i januar 2015.

3. Formål og indhold

Arbejdsprogrammet beskriver resultaterne af de forskellige aktiviteter og foranstaltninger, som skal forbedre gennemførelsen af standardiseringsforordningen. Herefter angiver arbejdsprogrammet de politikområder, hvor Kommissionen forventer at anmode de europæiske standardiseringsorganisationer (CEN, CENELEC og ETSI) om at udvikle nye standarder i 2016. Til slut beskrives en række vigtige emner, der udspringer af forordningen og allerede har været inkluderet i foregående arbejdsprogrammer, f.eks. rummelighed og internationalt samarbejde.

Arbejdsprogrammet har ikke andre budgetmæssige konsekvenser end de, der allerede var forudsat i Kommissionens budget for 2016.

A. Gennemførelse af standardiseringsforordningen

I henhold til artikel 24, stk. 3 i forordningen forelægger Kommissionen senest den 31. december 2015 en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om forordningens gennemførelse. På baggrund af rapporten foretager Kommissionen en vurdering af potentielle nye foranstaltninger, som kan forenkle finansieringen af europæiske standarder og mindske den administrative byrde for de europæiske standardiseringsorganisationer.

Derudover skal Kommissionen i henhold til foranstaltning 29 i meddelelsen om standarder foretage en uafhængig evaluering af det europæiske standardiseringssystem. Evalueringen er blevet gennemført af en ekstern

konsulent (Ernst & Young, E&Y) og resultaterne har været genstand for offentlige drøftelser og er blevet offentliggjort.

Strategien for det indre marked omfatter en modernisering af standardiseringssystemet gennem et "fælles initiativ vedrørende standardisering" mellem Kommissionen og aktører inden for europæisk standardisering. De offentlige og private partnere i initiativet vil i fællesskab give anbefalinger til hvilke resultater, der skal opnås hvornår og hvordan, samt give tilsagn til at gennemføre indsatser. Det fælles initiativ vil blive udarbejdet i den første halvdel af 2016.

B. Strategiske prioriteter for europæisk standardisering

Arbejdsprogrammet for europæisk standardisering for 2016 angiver de områder, hvor Kommissionen har prioriteret at anmode de europæiske standardiseringsorganisationer (CEN, CENELEC og ETSI) om at udvikle nye standarder i 2016. Det drejer sig om standarder for IT og service samt en række områder, der understøtter Kommissionens centrale politiske prioriteter: Et forbundet digitalt indre marked, en modstandsdygtig energunion med en fremadskuende politik for klimaforandringer og et stærkere og mere fair indre marked med et styrket industrigrundlag.

- **IT**

Meddelelsen om strategien for et digitalt indre marked af 6. maj 2015 omfatter vedtagelsen af en prioriteringsplan for IT-standarder for at fastlægge de standardiseringsmål, der betragtes som kritiske for det digitale indre marked. Planen vil blive vedtaget i den første halvdel af 2016. Rettidig IT-standardisering forventes at reducere markedsfragmentering ved at øge interoperabiliteten af produkter, systemer og tjenesteydelser, hvilket vil bidrage til konkurrenceevnen i europæiske virksomheder samt lette adgangen til globale markeder.

- **Tjenesteydelser**

I modsætning til varer og IT har udviklingen af standarder for tjenesteydelser været begrænset – navnlig på EU-niveau. Standarder for tjenesteydelser udgør således kun 2 % af alle europæiske standarder. Europæiske standarder for tjenesteydelser vil sandsynligvis blive vigtigere i de kommende år i takt med, at grænsen mellem varer og tjenesteydelser udviskes (produkter med tilknyttede tjenesteydelser).

Der er udfordringer forbundet med udviklingen af europæiske standarder for tjenesteydelser, f.eks. sikring af passende repræsentation og inddragelse af interessenter såsom små og mellemstore virksomheder, arbejdsmarkedets parter og øvrige samfundsaktører.

Standarder for tjenesteydelser bør fortsat være rent frivillige og baseret på markedsefterspørgslen, og Kommissionen vil, som anført i strategien for

det indre marked, opstille retningslinjer for standarder for tjenesteydelser og dermed øge bevidstheden om de særlige omstændigheder, der gør sig gældende på området.

- ***Et forbundet digitalt indre marked***

De foreslåede tiltag skal sikre øget brug af digitale teknologier og online-tjenester, som dækker forskellige økonomiske sektorer og den offentlige sektor. Det gælder blandt andet:

- informationssystemer for transport
- en fælles ramme for informationsudveksling med hensyn til overvågning af EU's maritime område, som skal fremme automatisk informationsudveksling mellem de nationale myndigheder, der er involveret i havovervågningen, herunder forsvaret
- mærkningsordninger, som egner sig til e-handel
- opladere til mobiltelefoner og andre bærbare enheder
- e-sundhed til fremme af patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser.

- ***En modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende politik for klimaforandringer***

De foreslåede tiltag sigter mod at kombinere europæiske infrastrukturer, diversificere energikilderne, nedbringe energiforbruget og fremme klimavenlige teknologier. Det gælder blandt andet:

- bredere anvendelse af alternative, klimavenlige teknologier
- etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer og forenkling af information til brugere om deres køretøjers kompatibilitet med brændstoffer eller opladerstationer for elbiler
- overvågning af kviksølv- og formaldehydemissioner.

- ***Et stærkere og mere fair indre marked med et styrket industrigrundlag***

Kommissionen foreslår en række tiltag, der skal øge sikkerheden og krav til interoperabiliteten, som er nødvendige for at virkeliggøre det indre marked for produkter og opretholde et stærkt industrigrundlag i Europa.

Det gælder blandt andet:

- plasticemballage, der kan komposteres hjemme
- modelberegningsteknik, der kan bruges til at vurdere luftkvaliteten
- materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer
- byggematerialer og indførelse af tærskler/klasser for byggematerialers ydeevne
- interoperabiliteten af tekniske specifikationer for jernbaner.

C. Rummelighed

Inden for de seneste to år er der gjort en stor indsats for at gøre det muligt for små og mellemstore virksomheder, arbejdsmarkedets parter og øvrige interessenter at deltage effektivt i standardiseringsaktiviteter. I overensstemmelse med forordningens bestemmelser om finansiering af europæiske interesseorganisationer har Kommissionen formaliseret partnerskaberne med organisationer, som repræsenterer små og mellemstore virksomheder, forbruger-, miljø- og fagforeningsinteresser (de såkaldte bilag III-organisationer) og opnået repræsentation af interessenterne inden for de fire områder, der er identificeret i forordningen.

Bilag III-organisationerne oplever dog stadig udfordringer i forhold til kendskab til og anerkendelse af deres deltagelse, adgang til relevante dokumenter samt håndtering af forskellige arbejdsprocedurer i forskellige arbejdsgrupper. I 2016 vil Kommissionen øge inddragelsen i det europæiske standardiseringssystem.

D. Internationalt samarbejde

Det overordnede mål med den internationale dimension i arbejdsprogrammet er at styrke europæisk industris globale rækkevidde og konkurrenceevne ved at mindske tekniske handelshindringer. Brugen af fælles standarder støtter udvekslingen af varer og tjenesteydelser på globalt plan.

I forhold til tredjelande vil Kommissionen videreføre de eksisterende politiske dialoger med bl.a. USA, Indien og Kina, hvor de europæiske standardiseringsorganisationers støtte er afgørende. Kommissionen yder allerede teknisk bistand til internationalt standardiseringsarbejde og forventer at engagere sig yderligere i international standardisering.

E. Intellektuelle ejendomsrettigheder og forskning

Politikker for ejerskab, patenter, ophavsret og tilhørende intellektuelle ejendomsrettigheder spiller en stadig vigtigere rolle i standardiseringen. I den sammenhæng vil især patenter blive vigtigere på alle områder, hvor patenterede løsninger tilfører standarderne afgørende merværdi, fx ved at inkludere nye effektive metoder eller teknikker. Kommissionen har sat fokus på de udfordringer, der er på området, og mener at gennemsigtighed og kvalitet i patenter vil forbedre de nuværende rammer.

Kommissionen nævner, at EU's forskningsprogram, Horizon 2020, vil understøtte indarbejdelsen af forskningsresultater i standarder.

F. Operationelle og finansielle rammer

- *Ny metode for driftstilskud*

Kommissionen har udviklet en metode til opdeling af budgettet mellem drifts- og projektilskud. Det årlige budget til europæisk standardisering i

driftstilskud til de enkelte europæiske standardiseringsorganisationer er henholdsvis 53,64 % (CEN), højst 9,23 % (CENELEC) og højst 37,13 % (ETSI) af det årlige budget for driftstilskud.

- ***Vurdering af standarders overensstemmelse med EU-lovgivning***

Kommissionen bestræber sig på at styrke uafhængigheden af de eksperter, som bliver anvendt til at vurdere projektleverancens overensstemmelse med Kommissionens anmodninger (f.eks. "Ny Metode-konsulenter", der på nuværende tidspunkt forvaltes af CEN og CENELEC). Der vil blive afprøvet forskellige muligheder for at finde optimale løsninger på, hvordan standarders overensstemmelse med EU-lovgivning kan efterprøves på grundlag af reelle behov, herunder en uformel ad hoc-mægling.

- ***Gyldige mandater***

Kommissionen vil undersøge, hvilke af de mandater, der blev givet inden standardiseringsforordningens ikrafttræden, der stadig er gyldige.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske og øvrige konsekvenser

Meddelelsen skønnes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Meddelelsen har været i høring i EU-specialudvalget for vækst, konkurrenceevne og forbrugerspørgsmål med frist den 21. januar 2016. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri (DI), Danske Revisorer, Forbrugerrådet Tænk og Ingeniørforeningen.

DI støtter en forenkling af de administrative byrder for de europæiske standardiseringsorganisationer og ønsker, at industrien får en observatørstatus i Standardiseringskomitéen. DI mener, at koordinering og dialog med de såkaldte Annex III-organisationer får for meget fokus i arbejdsprogrammet.

DI mener ikke, at målsætningen om et stærkere og mere fair indre marked med et styrket industrigrundlag vil blive nået gennem de foreslåede indsatser. Det er helt afgørende, at de standarder, der foreslås udarbejdet, har relevans for markedet, og at industrien har interesse i og behov for at benytte standarderne.

Vedrørende internationalt samarbejde understreger DI, at det ikke drejer sig om, at 'markedsføre' europæiske standarder internationalt, men i stedet at sikre, at lovgiverne samarbejder internationalt om fælles målsætninger og krav for at sikre, at der overhovedet kan udvikles og anvendes fælles, internationale standarder. Endelig understreger DI, at potentielle ændringer af reglerne om intellektuelle ejendomsrettigheder i relation til standarder bør udføres meget forsigtigt.

Danske Revisorer finder, at meddelelsen indeholder gode intentioner, men at meddelelsen ikke indeholder mere konkrete anvisninger på enkelte brancher. I relation til tjenesteydelser inden for revisorprofessionen er disse allerede i høj grad baseret på internationale standarder. Danske Revisorer finder, at der bør tages hensyn til, om der i en given branche allerede er international standardisering, når behov for og relevansen af europæisk standardisering vurderes.

Forbrugerrådet Tænk henviser til den europæiske forbrugerorganisation for standardisering, ANEC's, høringssvar. Vedrørende prioriteringen af IT-standardisering er forbrugernes kommentarer blevet ignoreret, og der er ikke blevet taget højde for alle bemærkninger i forbindelse med IT-planen for 2016. Forbrugerrådet Tænk stiller sig derfor negativt til arbejdsformen på IT-området.

Forbrugerrådet Tænk ønsker ligeledes, at forbrugernes krav i forbindelse med Kommissionens planlagte retningslinjer for tjenesteydelsesstandardisering bør medtages. Forbrugerrådet Tænk er tilfreds med de bebudede forslag til det fremtidige samarbejde med de europæiske standardiseringsorganisationer, men påpeger problemer i forbindelse med den internationale standardisering, hvor forbrugerne traditionelt er dårligere repræsenteret.

Ingeniørforeningen finder det positivt, at Kommissionen vil foreslå et fælles initiativ mellem Kommissionen og aktører indenfor europæisk standardisering, og at dette initiativ omfatter en prioritering af IT, energi og mobilitet. IT-området er præget af en meget hurtig udvikling og global innovation og

har enorm betydning for både virksomheder, myndigheder, såvel som den enkelte borger. Ingeniørforeningen bakker op om de strategisk prioriterede områder.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til meddelelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at standardisering er vigtig som politisk redskab til at sikre et velfungerende indre marked. Udvikling af europæiske standarder sikrer produkter af høj kvalitet, skærper innovation og den teknologiske udvikling samt produktivitet. Samtidig øger brugen af standarder i forbindelse med lovgivning virksomheders adgang til det europæiske marked.

Regeringen finder, at Kommissionens arbejdsprogram for standardisering flugter godt med regeringens arbejde for øget anvendelse af internationale standarder. Regeringen støtter derfor Kommissionens årlige arbejdsprogram og de opstillede strategiske prioriteter for europæisk standardisering, som understøtter flere af Kommissionens centrale politiske prioriteter.

Regeringen støtter modernisering af standardiseringssystemet gennem et "fælles initiativ vedrørende standardisering" og arbejder aktivt for, at initiativet leder til øget brug af relevante europæiske og internationale standarder blandt både virksomheder og i det offentlige.

Regeringen støtter også Kommissionens fokus på sammenhængen mellem europæiske og internationale standarder.

Regeringen er opmærksom på de nye arbejdsformer på IT-området, som skal tilgodese både hastighed i arbejdet og sikre konsensus blandt interessenter.

Regeringen lægger vægt på, at interessenter inddrages grundigt på både nationalt og europæisk niveau, når der udarbejdes standarder. Det sikrer, at standarderne fortsat kan bygge på en bred konsensus og blive anvendt bredt til gavn for virksomheder, forbrugere og generelle samfundsinteresser.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.